

Kaasava digihariduse võrdlusraamistik

Mathilde Ellyton, Samuel Foli, Basel Hammouda,
Jérôme Mallarge, Susanne Durst e Sandra
Rothenberger

Styczeń 2022

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda selle sisu heakskiitmist, kuna see kajastab üksnes autorite seisukohti, ning komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe võimaliku kasutamise eest.

Kokkuvõte

Koroonaviirus (COVID-19) on näidanud, et kriis nõuab asutustelt viivitamatut ja otsustavat tegutsemist, olenemata asutuse liigist. Haridussektoris pidid ülikoolid oma kursused peaaegu üleöö veebipõhiseks muutma. Paljud ülikoolid ei olnud selleks üleminekuks valmis, mis mõjutas nii õppejõudude kui ka üliõpilaste õppeprotsessi, eriti nende, kelle toimetulek väga hea ei olnud. Pandeemia muutis kõrghariduse reegleid ja nüüd on kindel, et veebipõhine haridus ei ole enam kunagi endine, ei kuulajaskonna ega veebipõhise õpetamise osas.

IDEA-projekti eesmärk on toetada üleminekut kaasavamale digitaalsele haridusele, kohandades õppejõudude pedagoogikat. Selle keskmes on kaasamise kontseptsioon, mida enne COVID-19 pandeemiat veebipõhises hariduskeskkonnas suuresti ignoreeriti ja mille olulist panust kvaliteetse digiõppe pakkumisel alahinnati.

Projekti eesmärgid on järgmised:

- mõista ja suurendada teadlikkust kaasamise olulisusest ja vajalikkusest digitaalses hariduses;
- töötada välja kvaliteedi tagamise süsteem, mis hõlmab kaasavust kõigis digipedagoogika etappides, ja
- töötada välja praktilised vahendid, mis suunavad õppejõude nende pedagoogilise praktika arengus.

Käesolev aruanne "Reference framework for inclusive digital education" ("Kaasava digihariduse tugiraamistik") on tööühma tegevuse tulemus, mille eesmärk oli kaardistada kaasava digihariduse nõuded ja teha kindlaks COVID-19 põhjustatud ülemineku peamised õppimiskohad. Aruande jaoks vajalikud andmed koguti erinevate intervjuude ja laiaulatusliku küsitluse abil, milles osalesid IDEA projekti kaasatud Euroopa riikide (Belgia, Bulgaaria, Eesti, Prantsusmaa, Itaalia ja Poola) üliõpilased ja õppejõud.

Tulemused

Leiti, et veebipõhine haridus on üliõpilastele paindlikum ja mugavam, eriti vanematele üliõpilastele, samas kui kõige rohkem kannatasid selle all uued õppurid. Mõnel juhul olid naised, kohalikud ja erivajadustega üliõpilased võrreldes teiste üliõpilasarühmadega aktiivsemad. Peamised puudused on üliõpilaste vähenev motivatsioon ja pühendumus, kasvav isolatsioonitunne inimkontakti puudumise tõttu, raskused ühistes ja praktilistes tegevustes. Samuti leiti mõne õppejõu puhul puudulikku empaatiavõimet.

Sisu, pedagoogika ja hindamismeetodid tuli digitaalse hariduse jaoks ümber kujundada, kasutades rohkem praktilist lähenemist ja vähem teooriat. Õppejõududel oli võimalus proovida mitmeid digitaalseid vahendeid ja meetodeid, millest mõned osutusid edukaks, et innustada ja kaasata rohkem üliõpilasi, näiteks *breakout rooms* ja sõnumivahetus. Sellegipoolest hääletati laialdaselt selle poolt, et silmast-silma õppetöö jätkuks, samas kui hübriidset lähenemist kritiseeriti ebavõrdsuse tõttu, mis tekib veebis ja klassis õppivate üliõpilaste vahel.

Digitaalne kurnatus oli levinud probleem, mida mainisid nii üliõpilased kui ka õppejõud. Ka kasutusel olevate keskkondade paljusus ei parandanud olukorda, eriti kuna märkimisväärne osa õppejõududest väitis ise, et nende digitaalsed oskused vajavad parandamist ja et kõrgkoolide tehnoloogilise infrastruktuuri ebapiisav seisund mõjutab õppeprotsessi.

Eri õpilasrühmade kindlakstegemiseks viidi läbi klastrianalüüs, et pakkuda igale rühmale konkreetsemaid soovitusi. Tuvastati neli rühma: mittemotiveeritud üliõpilased, kus üliõpilased olid vähem innustatud veebipõhistes tundides osalemisest ja kus puudusid sõbralikud suhted õppejõududega. Mitteaktiivsed üliõpilased, kus õppejõudude tähelepanu oli suunatud teistele. Digitaalselt aktiivsed õpilased, kes olid motiveeritud veebiklasside kaudu aruteludes osalema. Lisaks vanemad üliõpilased, enamasti töötavad kõrgkoolide lõpetajad, kes leidsid et digiharidus on sobilik ja mugav.

Parimad praktikad

COVID-19 pandeemia käigus toimunud kiirendatud digitaalse ülemineku käigus mõtlesid osalevate kõrgkoolide õppejõud välja ja mõned proovisid mitmeid taktikaid, mis aitasid neil tekkinud probleeme lahendada. Need "parimad tavad" rühmitati nelja kategooriasse: pedagoogika, keskkond, suhtlemine ja vaimne tervis.

Mõned esile toodud pedagoogikaga seotud parimad tavad hõlmavad vajadust selgelt määratleda ja edastada kursuse struktuur aegsasti ette, salvestada loengud ja teha need veebis kättesaadavaks, kehtestada korrapärane hindamismetoodika ning kasutada suhtlemise edendamiseks interaktiivseid vahendeid. Mis puutub keskkonda, milles üliõpilased ja õppejõud õpivad/õpetavad, eriti digitaalset keskkonda, siis tõsteti esile IT-infrastruktuuri uuendamist ning töötajatele ja üliõpilastele pakutavat tuge, koolitades neid puuduvate digitaalsete oskuste osas. Samuti kutsusid nad kõrgharidusasutusi üles võimaluse korral standardiseerima ja ühtlustama kasutusel olevaid keskkondasid. Rõhutati, et sõnumite selgus ja kooskõlastamine on oluline, et parandada suhtlust digitaalkeskonnas, kui suheldakse õpilaste ja kolleegidega ning regulaarsete ürituste korraldamine aitaks vähendada ebakindlust ja stressi.

Soovitused

Uurimistulemuste ja parimate tavade põhjal esitatakse siinkohal mitu soovitusi, et parandada kaasamist kõrgkoolide digitaalses hariduses. Siinkohal on välja toodud neist olulisemad:

- Kaasamise ja koostöö strateegiad digitaalhariduses peavad olema kohandatud erinevatele üliõpilasrühmadele, lähtudes nende taustast, profiilidest ja käitumisest.
- Vajalik on personali ja mõnel määral ka üliõpilaste koolitamine ja oskuste täiendamine. See ei puuduta mitte ainult digitaalseid oskusi, vaid ka kultuurilisi ja suhtlemisoskusi.
- Kohapealne õpe on endiselt oluline, et muuta õppimiskogemus inimlikumaks ja rakendada praktilisi tegevusi.
- Digitehnoloogiat tuleks rakendada hariduspedagoogika muutmiseks ja õppimise toetamiseks, kuid see ei tohiks olla põhieesmärgiks.
- Sisu ja meetodid tuleb kujundada spetsiaalselt veebikeskkonna jaoks.

- Kõrgkoolide eri teaduskondade, instituutide, vastuvõtu- ja üliõpilaste nõustamiskeskuste vahel on vaja ühist arusaama ja kaasavate strateegiatega kooskõlastamist digitaalses hariduses.